

Salut El canvi d'hàbits en la joventut

Els joves s'allunyen del

ÈXIT El percentatge de població fumadora de 15 a 24 anys ha caigut del 40% al 24% en 10 anys **REpte** Les lleis restrictives de consum i publicitat hi tenen molt a veure, però encara hi ha feina a fer

Marta Ciércoles
 BARCELONA

El tabac no és moda entre els joves i, si la tendència que mostren les dades de consum dels darrers deu anys es manté en el futur, serà una pràctica cada cop més desfasada. Segons la darrera Enquesta de Salut de Catalunya (Esca), l'any passat fumaven el 24,5% dels joves de 15 a 24 anys (23,4% de les noies i 25,5% dels nois). Això vol dir que un de cada quatre joves encara fuma, però la xifra queda molt lluny del 40% de fumadors d'aquestes edats que hi havia l'any 2002. Si el percentatge de fumadors joves ha caigut prop de setze punts no ha estat per casualitat: legislacions més restrictives, augment del preu del tabac, limitació de la publicitat i programes de prevenció han fet efecte i han contribuït al fet que fumar deixi de ser vist com un hàbit normal.

La caiguda del consum de tabac entre el segment de població de 15 a 24 anys és molt més gran que no pas la registrada entre la població general, on s'ha passat d'un 32,1% de fumadors l'any 2002 a un 26,5% el 2013 (20,9% de les dones i 32,2% dels homes). El retrocés del tabaquisme juvenil fins al 24,5% supera amb escreix l'objectiu de reduir el consum entre els joves fins al 32% que el Departament de Salut s'havia marcat per al 2010.

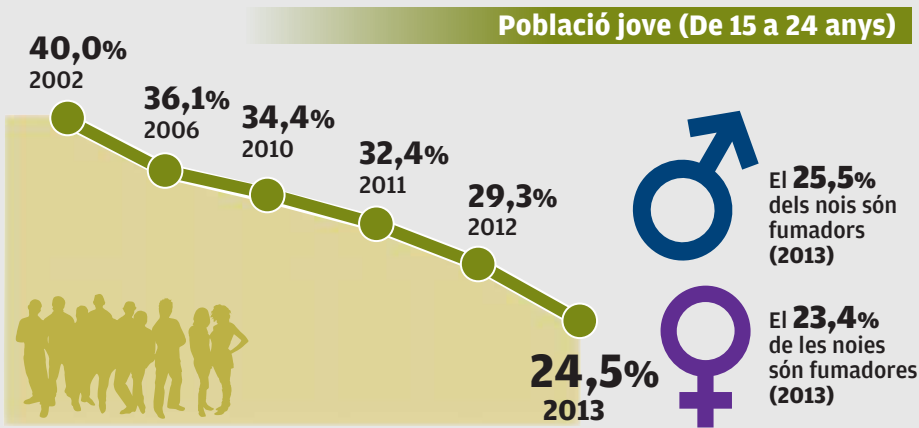
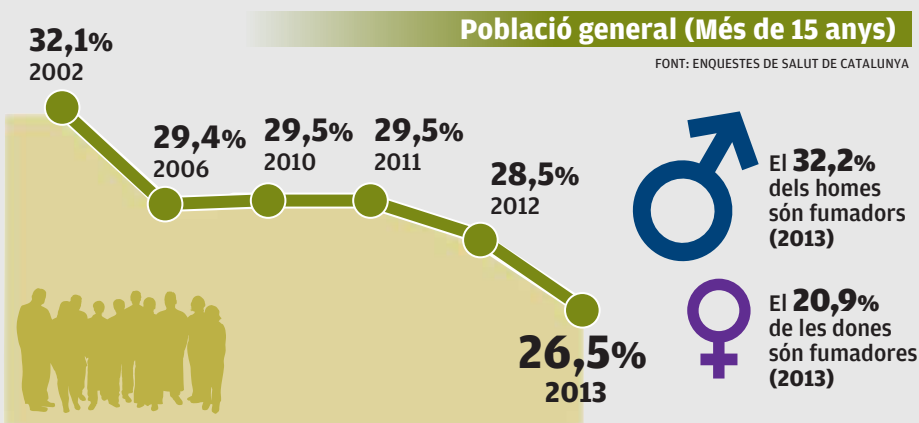
"Hi ha motius per estar satisfets, però encara es pot anar més enllà", assegura el doctor Esteve Fer-

nández, responsable de la unitat de control del tabac de l'Institut Català d'Oncologia (ICO). L'entrada en vigor de les dues lleis que van restringir a l'Estat espanyol el consum de tabac (2006 i 2011) han estat decisives, perquè han "desnormalitzat" el fet de fumar. També han fet efecte els programes a les escoles i la dràstica reducció de la publicitat, però, segons Fernández, l'increment del preu del tabac és una mesura dissuasiva que s'hauria d'explotar encara més.

10 euros per un paquet
 Augmentar el preu del tabac allunya gairebé automàticament els més joves dels cigarrets i, segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS), és la mesura que els estats poden aplicar amb més facilitat. "Però aquí encara estem lluny dels 10 euros que val un paquet de tabac a altres països europeus", afirma el doctor Fernández.

El responsable de la unitat de control del tabac de l'ICO també aposta per adoptar una mesura que ja s'està aplicant amb èxit a Austràlia pel que fa a l'impacte entre els joves: obligar les tabaqueres a fer servir els anomenats paquets genèrics, amb un disseny homogeni on no hi ha cap símbol que identifiqui la imatge de marca. Només hi apareixen els advertiments de salut pública, les fotos amb imatges dissuasives i el nom de la marca, imprès amb un mateix tipus i mida de lletra. A la Unió Europea es va arribar a considerar

El tabaquisme a Catalunya % de població fumadora

Les xifres

3 adolescents menors de 14 anys comencen a fumar cada dia a Catalunya. Retardar aquest inici és cabdal.

9 de cada 10 fumadors s'inicien en el tabac abans dels 18 anys, segons coincideixen diversos estudis.

aquesta mesura que, finalment, es va desestimar.

Disposar d'una legislació que ha fet fora el tabac dels centres educatius i laborals i dels espais d'oci ha estat cabdal perquè fumar estigui dei-

xant de formar part dels models de referència dels adolescents. Als Estats Units, per exemple, on les lleis que regulen el consum de tabac varien a cada comtat, s'ha observat una correlació ben clara

entre el retard en l'edat en què els adolescents i joves comencen a fumar i l'existència de normes més restrictives.

L'altra pota important, la de la prevenció a l'escola, a Catalunya es basa en diferents accions, entre les quals destaca el programa d'àmbit europeu Classe sense Fum. Ja fa deu anys que l'Agència de Salut Pública de Catalunya promou aquesta iniciativa entre els centres de secundària dels país (a Barcelona, l'agència municipal el va introduir abans, el 1997). Fins ara hi han

participat 50.000 alumnes de 126 centres.

Classe sense Fum és un concurs que s'adreça als grups d'alumnes de primer i segon d'ESO. Els participants signen voluntàriament un compromís segons el qual no fumaran al llarg del curs. Els professors reforcen la decisió a l'aula amb debats regulars sobre el tabac. La competició es basa en la responsabilitat i la confiança entre els membres del grup. El manteniment del compromís i l'elaboració d'un eslògan donen dret a aspirar a una sèrie de premis. ■

tabac

Poca percepció de risc de morir

Una enquesta realitzada recentment per l'AECC-Catalunya contra el Càncer entre 478 estudiants universitaris de la UB i la UPC (25,6% eren fumadors) mostra que la majoria d'aquests joves subestimen la relació entre el consum de tabac i l'increment de risc de mort per aquesta causa. Mentre que hi ha evidència científica que el tabaquisme augmenta fins a un 50% el risc de morir a causa de malalties relacionades amb aquesta addicció, el 73% dels

enquestats van situar aquesta probabilitat molt per sota. No obstant, el 92% dels joves sí que van relacionar el tabac amb problemes cardiovasculars i respiratoris i envelliment de la pell. Segons la coordinadora de l'estudi, Anna Martín, és important tenir en compte aquesta infravaloració del risc –que, d'altra banda, és gairebé consubstancial amb la joventut– a l'hora de dissenyar estratègies perquè els joves fumadors abandonin el tabac.